

Torej vелеvamo, da odločeni dan 5. malega serpana, kterega je vstanočil Pij IX., srečnega spomina, bode stalen, in naj se dene v koledar rimske vesoljne Cerkve ter se obhaja vsako leto praznik ss. Cirila in Metoda z obredom manjšega dvojnika z dnevnicami in lastno mašo (cum ritu duplicis minoris, Officio et Missa propria), kakor je to sveti zbor za postavne obrede odóbril.

Vam vsim pa, častitljivi Bratje, vелеvamo, skerbite, da se to Naše pisanje okliče, in kar je v njem predpisano, ukažite spolnovati vsem iz svečeniškega reda, kteri obhajajo božjo službo po obredih rimske Cerkve, in to vsaki v svojih cerkvah, okrajinah, mestih, škofijah in po redovniških hišah. Slednjič hočemo, na vaš svet in spodbudovanje, naj se sploh moli in prosi k Cirilu in Metodu, da po svoji mogočni milosti pri Bogu po vsem Jutru keršansko Cerkev brani, katoličanom prosita stanovitnost, razkolnikom pa voljo, da se s pravo Cerkvijo spravijo in zedinijo.

To, kar je zgoraj pisano, zapovemo kot veljavno in terdno, ne da bi temu nasprotovale svetega papeža Pija V., Našega prehodnika, ali druge apostolske dane vstanove o obnovi Brevirja ali rimskega Misala, ali pravila in navade, tudi iz nepominljivih časov, ali kar koli bi bilo drugega protivnega.

Ko znamenje pa nebeških darov in ko zastavo Naše dobrovoljnosti vam, Častitljivi Bratje, in vsemu duhovstvu in ljudstvu, vsakemu izmed vas izročenemu, z vso ljubeznijo v Gospodu podelimo apostoljski blagoslov.

Dano v Rimu pri sv. Petru 30. kimovca 1880, Našega papeštva tretje leto.

Papež Leon XIII.

Dr. France Prešern.

L. 1838 je z „Illyr. Bl.“ tekmovali jela tudi nemška „Carniolia“, in v III. tečaju (1840 — 41) odgovarja v njej Nr. 59 Dr. Prešern svojim zabavljivcem po nemški:

Sonett.

„Nichts trägt an ihm des Dichtergeist's Gepräge,
Wie kommt“, fragt mancher, „dieser Mensch zum Singen,
Dem gar nichts in der Welt sonst will gelingen,
Der auch zu Allem, wie es scheint, zu träge;

Der Ruhm nicht sucht, der durch des Schicksals Schläge
Schon abgestumpft, wie konnt' er sich erschwingen
Zu Liebesreimen, die erträglich klingen?“
Wer sich darein nicht findet, der erwäge:

Wie nicht dem Schwan Gesang wird zugemuthet,
Wie er ein muthlos, stilles, stummes Wesen;
Doch singt er, wenn die Todeswunde blutet,

Wenn Dichten auch nicht mein Beruf gewesen;
Doch sang ich, als der Pfeil mich unvermuthet
Getroffen, von dem ich nicht kann genesen.

V IV. tečaju (1841 — 42) brati je iz „Illyr. Bl.“ 1842 Nr. 13 ponatisnjena pesem: *Bog te obar* (v Poez. str. 15, 16. K slovesu: Kaj od mene preč oko, — Preč obraz obračaš mili) — Carn. Nr. 98 „nebst einer deutschen Nachbildung“: Warum so den Blick von hier etc. — V V. tečaju (1842 — 43) Nr. 13 (v Poez. str. 19, 20.) po slovenski in po nemški:

Zgubljená vera.

Nebeške sijejo oči,
Ko so sijale prejšne dni.

Rudeče lica zorno še
Cvetejo, ko so pred cvetle . . .

Serce je moje blo oltar,
Pred bogstvo, ti zdaj — lepa stvar.

Der verlorne Glaube.

Noch strahlet fort der Augen Schein,
Wie sonst er strahlte himmlisch rein.

Die Wange blüht, wie sie geblüht,
Schön wie die Morgenröthe glüht.

Die ich als Gottheit einst verehrt,
Hat nur des schönen Weibes Werth.

Nr. 74 je sonet: An den Herrn k. k. Appellationsrath Anton Tschopp bei Gelegenheit seiner Uebersiedelung nach Klagenfurt (Zieh' glücklich fort aus Deinem Vaterlande, — Wo Du getreu geübt des Richters Pflichten etc.). — V VI. tečaju (1843 — 44) Nr. 53 je še sonet: An eine junge Dichterin (Fühlst du Begeisterung dir den Busen schwellen, — Vom innern Gott zum Dichten dich getrieben —). — V „Illyr. Bl.“ 1843 Nr. 23 nahaja se pesem: *Ukazi* (De ne smem — Si ukazala — v Poez. str. 13); l. 1844 Nr. 9: *Sila spominja* (Drug ti je v skerbno nastavljene mreže — Poez. 17, 18.); Nr. 20: *Mornar* (Nezvesta, bodi zdrava, — Čolnič po mene plava — Poez. 21, 22); Nr. 44: *V spominj Andreja Smoleta* (Črne te zemlje pokriva odeja — Poez. 27, 28). — L. 1844 so „Novice“ št. 29—35 ponatisnile Prešernov „*Kerst per Savici*“ ter se mu tako prikupile, da je v „Illyr. Bl.“ l. 1845 dal samo Nr. 3: *Judovsko dekle* (Stoji Moravški terg Lesce — Poez. 50 — 52); v „Novicah“ l. 1845 pa št. 3: *Ob šest in dvajseti obletnici smerti gospoda Valentina Vódnika* (V Arabje pušavi — Se tičik rodi — Poez. 25, 26: V spominj Valentina Vódnika) v meri njemu naj bolj všečni, s povéstjo o tiču Fenisu po starih basnih (v. Jezičn. XIV. 1876. str. 40 — 41). — Podpisan v Bohoričici Dr. Prešérn. — V št. 16: *Pesem od železne ceste* (Andrejčik in Barbika: Bliza se železna cesta — Poez. str. 29 — 32) s podpisom v Gajici Dr. Prešérin. — V št. 11. prišla je na svetlo J. Koseskega *Legenda* (V britanski zemlji nekdanj duhoven bil je svet), in v št. 22 *Prešernova*: Kaj se smé, in móre péti (Popusti posvetno rabo — Poez. 88, 89: Orglar). V listu 27. nahaja se v „Novic.“ čestitka, ktero je Dr. Prešérn naprošen zložil, dr. Toman pa — tedaj učenec govorníštva — na strelišču slovesno govoril: „Janezu N. Hradeckitu . . v spomin spoštovanja in hvaležnosti na dan veseliga obhajanja pet in dvajsetiga leta Njegoviga poglavarstva Ljubljanski mestnjani itd.“ — iz ktere naj se na pr. pokažejo nekteri razstavki:

Od serčno zaželjeniga poklica,
 Ki Tebi zročil varstvo je Ljubljane,
 Pretekla je stoletja četertnica ...
 Up nar prederzniši si spolnil z deli,
 Ki jih pred hitrih let valov togoto
 Emone bodo letopisi otieli ...
 Kak Tvoje je bilo serce goreče,
 Za čast, in prid, in blágorstvo Ljubljane,
 Ljubljane, ljúbice nebes in sreče!..
 Poglej nje čverste, bistríh glav sinove,
 Ki vnema v sercih se jim želja sveta,
 Obrenit v dóma čast vsíh zgod osnove;

In zvestoserčne nje poglej dekleta,
 Lic rajske zore, oči poglej nebesa,
 In sramožljivost, ki je varh njih cveta ...
 Kmetijske družbe ud nje zbor podpéraš,
 Podpéraš z njim domače Ti „Novice“,
 Zahvale vsíh Slovincov si nabéraš,
 Ki bratov tihotijo zabavljice,
 De smo zarés mi Kranjci pozabili
 Že Slave mátere, nje govorice,
 Ki stala v bran je Atilovi síli,
 Ki preživela mnoge je narode,
 Ki naj naprej ohrani Bog jo - mili! itd...

Tisto leto še je v št. 44, v tretjič natisnjen njegov sonet: *Memento mori!* —

L. 1846 prinesó „Novice“ št. 8 njegovo žalostnico: V spomin Matija Čopa po gerški ali latinski meri, in „Illyr. Bl.“ Nr. 17 po tevtonski (Jezičn. XVIII. B. str. 38. 39); naslednje leto pa se prikažejo na dan:

POEZIJE Dóktorja Francéta Prešérna.

V Ljubljani. Natisnil Jóžef Bláznik. 1847. 8. str. 192.

Za geslom: „Sim dolgo upal in se bal itd.“ na čelu so v razdelku I. **Pesmi**, in med njimi doslej ne omenjene: Pod oknam. Prošnja. Zapušena. Nezakonska mati. — V II. **Balade in romance**. Neiztrohnjeno serce. Ženska zvestoba. — V III. **Različne poezije**. Zabavljivi napisi. Nekim pevcam duhovnih pesem. Krempeľnu. Kopitar. Daničarjam. Bahači čvetero bolj množnih Slave rodov. Naróbe Katón. Pričujoče poezije. — V IV. **Gazele**. — V V. **Sonetje**. Je od vesel'ga časa teklo leto. Ni znal molitve žlahtnič terde glave. Sanjalo se mi je, de v svetim raji. Na jasnim nebi mila luna sveti. Marskeri romar gre v Rim, v Kompostelje. Zgodi se včasih de Mohamedani. — V VI. **Kerst per Savici**.

Besedica o kmetijstvu.

(Dalje in konec.)

Da bode pa od poduka v kmetijstvu na ljudskih šolah kak zdaten vspeh in napredek, potrebno bode ta poduk polagoma v ljudske šole na Kranjskem tudi postavno kot obligaten predmet vpeljati.

Prav lepa prilika je tú, katera naj se le porabi in dejansko izpelje.

Tú-sem drugega treba ní, kot le §. 6 postave od 28. svečana 1874. leta tako prenarediti, da bode ponavljavni in kmetijski šoli ob enem zadostoval, to je, da bode ta §. dovoljeval pozimski čas od onih štirih tedenskih ur poduka za dečke — po 2 uri za ponavljavni, a po 2 uri pa za teoretični kmetijski poduk, ter da